

ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ ΑΓΓΛΟΥ ΕΙΣ ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

-6-

Ὡς κολοσσαία ἀκρόπολις ὑφούται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Ἀσίας ὑπερθεῖν τῶν κύκλῳ πεδιάδων ὁροπέδιον τετράκις μεγαλύτερον τῆς Γαλλίας. πτωχὸν καὶ ἔρημον. περιστοιχούμενον ὑπὸ γιγαντιαίων ὀρέων, τῶν ὑψηλοτέρων τῆς Γῆς. Ἄνεμοι σφοδροὶ ἐγείρουσιν ἐκεῖ ἀτελευτήτους στροβίλους κονιορτοῦ καὶ χιόνος. ὁ δὲ ἀήρ εἶναι τόσον ἡραιωμένος, ὥστε τὰ ζῶα πίπτουσιν ἐνίοτε κεραυνόπληκτα ὡς δηλητηριασθέντα. Μόλις ποῦ καὶ ποῦ ἀνευρίσκει τις ξηρούς τινας θάμνους. Εἶναι τὸ Θιβετ, ἡ ἱερὰ τοῦ Βουδδισμού γῆ.

Ὁχυρούμενον ὑπὸ φοβεροῦ φραγμοῦ χιόνων καὶ πάγων, οἵτινες πανταχόθεν τὸ περιβάλλουσιν ὡς ἀκτινοβόλος πανοπλία, μένει ἀπρόσιτον εἰς τοὺς ξένους, χάρις εἰς τὸν φανατισμὸν τῶν Λαμῶν, τῶν ἱερέων τοῦ Βούδδα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπεριόριστος καὶ δεσποτική ἐξουσία ἀποστέργει πᾶσαν συνάφειαν πρὸς τὸν πολιτισμὸν, διότι γνωρίζουσιν ὅτι οὗτος θὰ κατενέγκῃ καίριον τραῦμα κατὰ τῆς δυνάμεώς των. Ἀρχηγὸς τοῦ βουδδισμού εἶναι ὁ Δαλαῖ Λάμας, ἐκλεγόμενος ὑπὸ τῶν μᾶλλον προηγμένων ἐν τῇ ἱεραρχίᾳ καὶ ὢν συγχρόνως βασιλεὺς καὶ θεός. Οὕτως ὢν ἀπόλυτος κύριος, ἐξαρτᾶται δ' ὁμῶς ἀπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Κίνας, ὡς καὶ πάντες οἱ ἄλλοι.

Οὐδεὶς ξένος ἐπεσκέφθη ἀπὸ πεντηκονταετίας τὴν πελωρίαν ταύτην χώραν, τὴν μείναςαν ἔξω τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τῆς ὁποίας τὸν πληθυσμὸν δύναται τις νὰ ἐκτιμήσῃ εἰς δύο καὶ πλέον ἑκατομμύρια. Οἱ τελευταῖοι Εὐρωπαῖοι οἵτινες ἐπεσκέφθησαν τὴν Λάσσαν, τὴν ἱερὰν καὶ μυστηριώδη πρωτεύουσάν τοῦ Θιβετ, ἦσαν οἱ δύο Γάλλοι ἱεραπόστολοι Hue καὶ Gabet· ἐκτοτε ὁμῶς ἡ ἐπιβλεψὶς ἐδιπλασιάσθη καὶ ὅλαι αἱ προσπάθειαι τολμηρῶν ἐξερευνητῶν ἀπέβησαν μάταιαι.

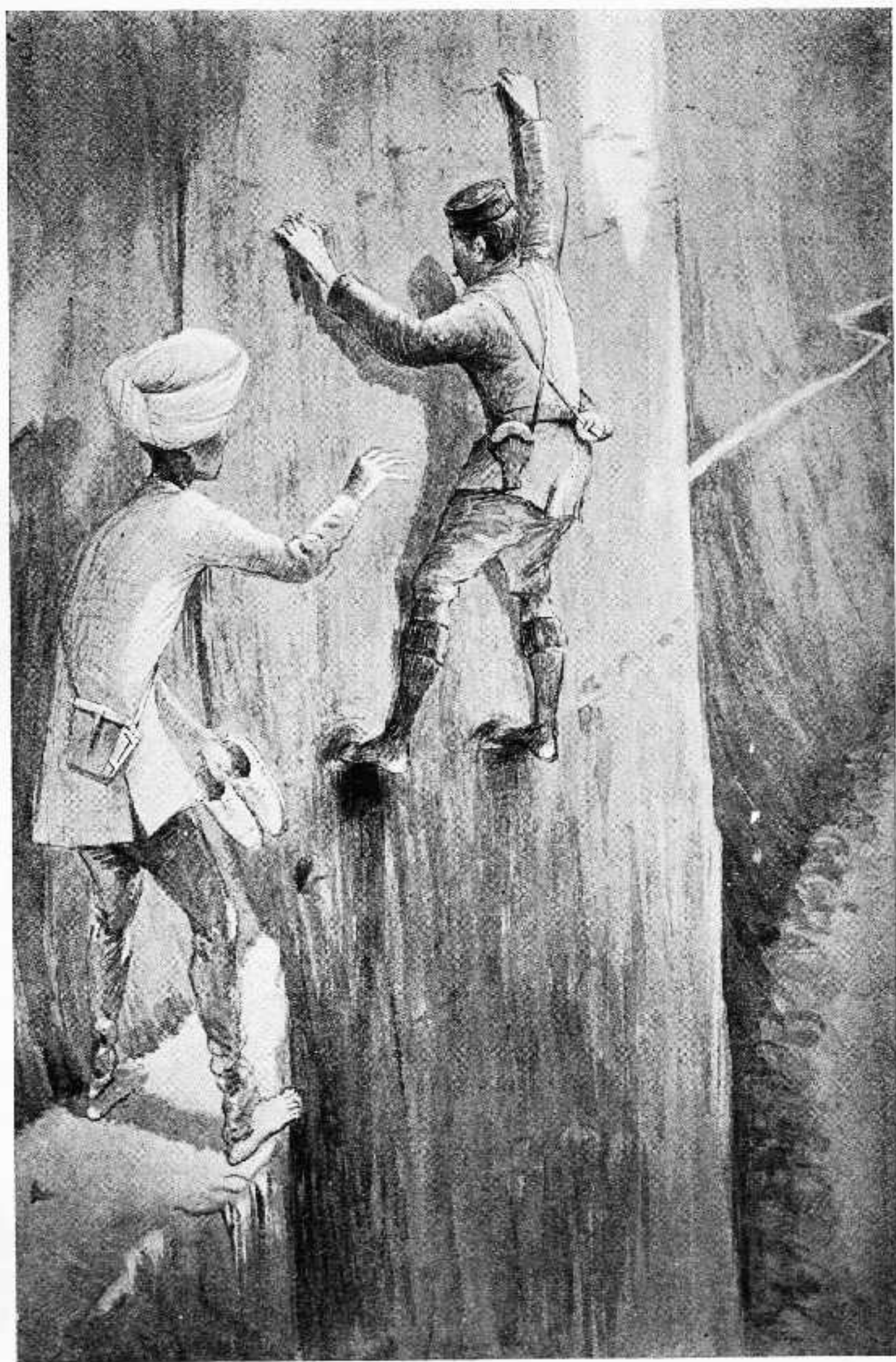
Παρ' ὅλα ὁμῶς τὰ ἀποθαρρυντικὰ ταῦτα γεγονότα, Ἄγγλος τις, ὁ Savage Landor, ἀποφασίσας νὰ κάμῃ νέαν ἀπόπειραν ἀπεβιβάσθῃ κατὰ Μάρτιον τοῦ 1897 εἰς Βομβάην καὶ χωρὶς νὰ σταθῇ ἐκεῖ, ὡς ἐκ τῆς πανώλους, ἔφθασεν εἰς τὰ Ἰνδοθιβετικά σύνορα, ἅτινα ὑπερέβη ἐντὸς μικροῦ χρόνου. Μετὰ πολλὰς καὶ γενναίας ἀμοιβὰς κατώρ-

θωσε νὰ προσλάβῃ 30 ὀπαδούς, τῶν ὁποίων τὴν διεύθυνσιν ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν πιστὸν τοῦ Σανδερ Σέγκ, πρῶτον ἀστυνόμον. Ἦρχισε τὴν ἄνοδόν του κατὰ τὸ θέρος ἀπὸ τῆς φιλοξένου χώρας τῶν Σόκας, ἐν ᾧ ἡ βροχὴ ἀενάως ἐπιπτεν ἡ δὲ χιὼν κατεκάλυπτε τὰ περίξ. Ἐμελλε δὲ νὰ εἰσέλῃ εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Τακλακότ, ὅπου ὁ διοικητὴς αὐτῆς μετὰ τριακοσίων ἀνδρῶν φυλάττων τὴν εἰσοδὸν τῆς χώρας διεκήρυξεν ὅτι ἤθελε μαστιγῶσαι καὶ εἶτα ἀποκεφαλίσαι τὸν αὐθάδη ἐξερευνητὴν, ἐὰν ἐπάτει τὸν πόδα του ἐκεῖ.

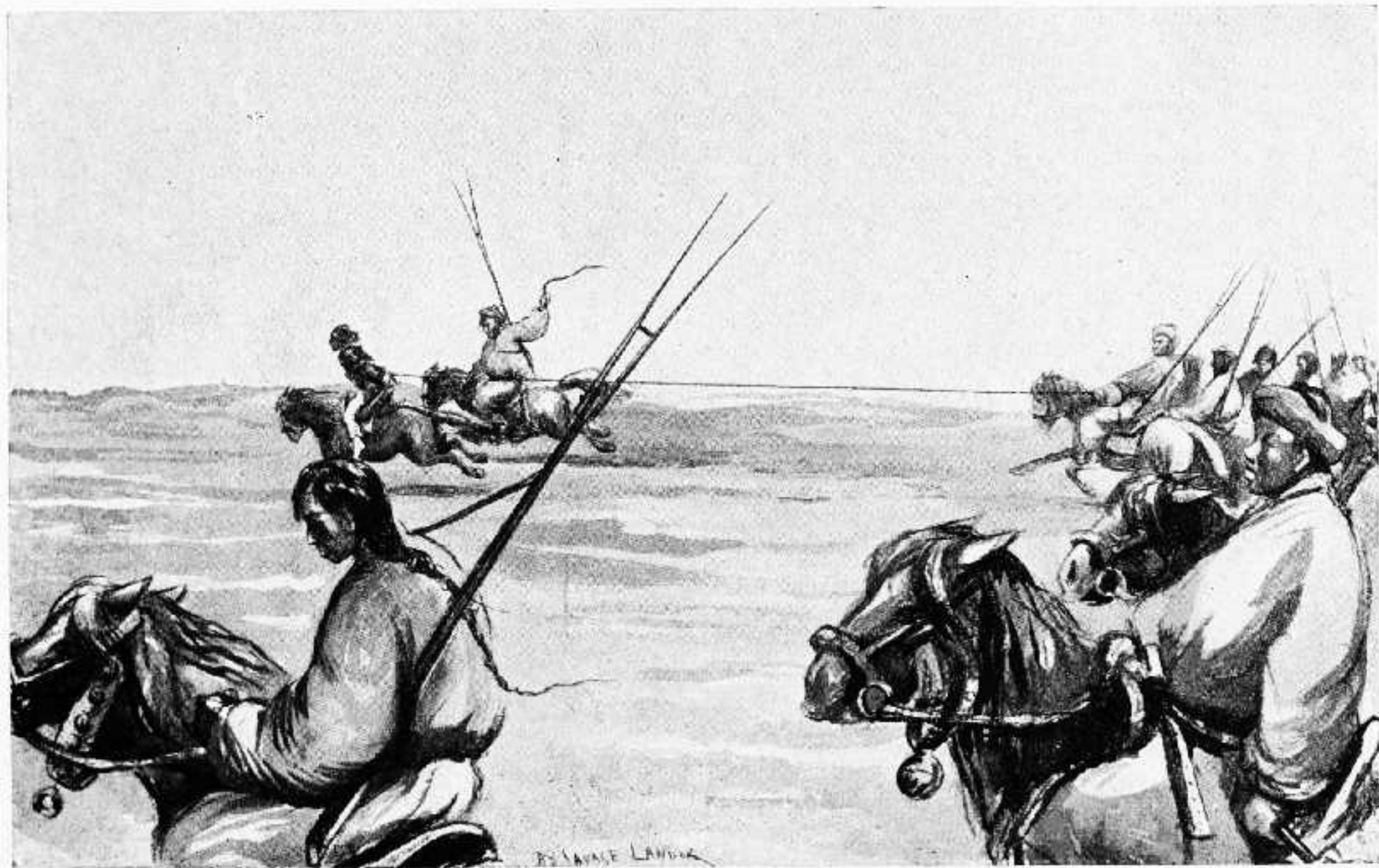
Οἱ Σόκας, οἵτινες ἐδοκίμασαν πολλάκις τὴν ὠμότητα τῶν Θιβετιανῶν ἰκέτευον μάτην τὸν Λάνδορ νὰ μείνῃ μεταξύ των· μάτην περιέγραφον εἰς αὐτὸν τοὺς κινδύνους, οἵτινες τὸν ἀνέμενον εἰς τοὺς μυστηριώδεις καὶ ἀγρίους ἐκείνους τόπους, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι τόσο σκληρὸν ὅσον καὶ οἱ ἄνθρωποι. Ἐίποτε δὲν ἀνεχάτιζε τὸν θαρραλέον περιηγητὴν, ὅστις ἀναμένων νὰ τῷ ἐπιτρέψωσιν αἱ χιόνες τὴν ἄνοδον περιεφέρετο πολλάκις πρὸς κατόπτεισιν τῶν συνόρων. Κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ὅμως ὀλίγον ἔλειψε νὰ φρονευθῇ, ὀλισθήσας καὶ πεσὼν ἀπὸ ὕψους 90 μέτρων, ἀλλ' ἐσώθη χάρις εἰς ὀγκῶδη τινὰ βράχον ὁ ὁποῖος παρεκώλυσε τὴν πτώσιν του.

Ἐν τούτοις ἤρχισε τὴν πορείαν τοῦ συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς 30 ὀπαδούς του, — εἰς τοὺς ὁποίους προσετέθησαν καὶ δύο ἀκόμη, εἰς λεπρὸς ὁ Μανσέγκ καὶ εἰς κακοῦργος Θιβετιανός, — πρὸς τὸ ὑψηλὸν ὄροπέδιον, τὸ τόσο δικαίως ἐπονομασθὲν *Στέγη τοῦ Κόσμου*. Ὑπερνικήσας πάντα τὰ κωλύματα, ἅτινα παρενέβαλλον εἰς τὸν δρόμον του τὸ ψῦχος, ἡ χιὼν καὶ οἱ πάγοι, καὶ μόλις σωθεὶς μετὰ κινδυνώδεις ἀναρριχήσεις ἐπὶ τῶν παγετώνων ἐπάτησε τέλος ἐπὶ τοῦ θιβετικοῦ ἐδάφους, ὅτε δύο κατάσκοποι μετημφισμένοι εἰς ἐπαίτας τῷ ἐζήτησαν ἐλεημοσύνην. Οἱ ἥρωές μας κατῴρθωσαν νὰ τοὺς ἐξαπατήσωσιν ὑποκριθέντες ὅτι ἦσαν προσκυνηταὶ τῆς ἱερᾶς λίμνης Μανσαρουάρ. Ἀλλὰ προδοσίᾳ τὸν ἐφάνέρωσε, καὶ ὁ Λάνδορ ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸς δυσμὰς, ὅτε συνέλαβε τὸ τολμηρὸν σχέδιον νὰ ἐξαπατήσῃ τοὺς Θιβετιανούς διὰ νυκτὸς προχωρῶν εἰς τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς, ὅπερ καὶ ἐξετέλεσεν ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν δύο πεζῶν συντρόφων του καὶ δώδεκα ἄλλων.

«Ἐπροχωροῦμεν, γράφει ὁ Λάνδορ, χωρὶς νὰ προφέρωμεν λέξιν· ὅσον ἀνεβαίνομεν τόσο τὸ ψῦχος καθίστατο δριμύτερον καὶ ὁ ἄνεμος διαπεραστικός. Ἦναγκάσθημεν νὰ σταθῶμεν καὶ συνθλιβόμενοι ὁ εἰς παρὰ τὸν ἄλλον νὰ θερμανθῶμεν καὶ νὰ ἀναπνεύσωμεν. Τὴν νύκτα τὸ ψῦχος κατέστη φοβερόν· ἤναψα λυχνίαν διὰ νὰ βράσω ὀλίγον ζωμόν, ἀλλ'

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΠΗΓΟΡΕΥΜΕΝΗΝ ΧΩΡΑΝ.

ΦΡΙΚΩΔΗΣ «ΙΠΠΗΛΑΣΤΑ».

ἔσθῃσεν. Ἐσκεπάσθημεν τότε μὲ τὰ καλύμματα μας καὶ ἐκοιμήθημεν ὕπνον διακεκομμένον καὶ φοικώδη, ἅψ' οὐ τὰ μὲν ὥτ' αὐτὰς ἦσαν ἀναισθητὰ ἐκ τοῦ ψύχους, ἐπὶ δὲ τῶν βλεφάρων μας ἐπεκάθητο λεπτὸν στρώμα πάγου· τὴν αὐγὴν τὸ θερμόμετρον ἐδείκνυε 3 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδέν· ἐκάλεσα τοὺς ὀπαδοὺς μου τεθαρμένους ἤδη ὑπὸ στρώμα χιόνος καὶ κατηυθύνθημεν πρὸς ἀνατολὰς.»

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὰ τρόφιμά των ἐξέλιπον. Ἰδέα τότε ἐπῆλθεν εἰς τὸν Λάνδορ ν' ἀποστείλῃ ἄνδρας τινὰς εἰς τὴν χώραν τοῦ Τακλακὸτ πρὸς ἀγορὰν τροφίμων· ἀλλὰ μετὰ 8 ἡμέρας ἐπανῆλθον εἰς ἀθλίαν κατὰστασιν, ἀφ' οὗ ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα εἰς Τακλακὸτ, ἔφερον δὲ ἅντι' τροφίμων τὴν εἶδῃσιν, ὅτι χίλιοι περίπου στρατιῶται ἤρχοντο κατὰ πόδας τοῦ ἐξερευνητοῦ, διὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ ὁποίου ὥρισαν ἀμοιβὴν 300 ρουπίας.

Ὁ Λάνδορ περιφρονῶν τὰ πάντα πορεύεται πρὸς τὴν Μανσαραουά, ὅπου ὁμῶς ἐγκαταλείπεται ὑπὸ τῶν δώδεκα ὁπαδῶν του, ἔμεινε δὲ μόνος μὲ τοὺς δύο του πιστοὺς. Καθ' ὁδὸν συνήντησαν 150 στρατιῶτας καταδιώκοντας αὐτούς· εἰς τὴν δεινὴν ταύτην περίστασιν ὁ Λάνδορ συνοδεύμενος ὑπὸ τοῦ Σανδὲν Σίγκ καὶ κρατῶν πυροβόλον εἰς τὰς χεῖρας προέβη εἰς συνάντησίν των. Εἰς τὴν θέαν τοῦ τρομεροῦ τούτου ὅπλου οἱ Θιβετιανοὶ ὑπέκυψαν καὶ παρέσχον εἰς αὐτὸν τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα· ἐν τούτοις δὲν τῷ ἐπέτρεψαν νὰ προχωρήσῃ, ὅποτε οἱ ἥρωές μας διὰ πρωτοτύπου βραμβαρδισμοῦ διὰ σάκκων ἀλεύρου καὶ καρπῶν τοὺς ἠνάγκασαν νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν.

Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Κάλι εὗρον τὴν γέφυραν κατηδαρισμένην ὑπὸ τῶν τακείσων χιόνων. Ἡ νύξ ἐπῆλθεν· οὔτε θόρυβος ἠκούετο, οὔτε φῶς ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν ὄχθης. Τὰ πάντα ἦσαν σιωπηλά, νεκρικὴ ἡ σιγὴ τῆς κοιμωμένης φύσεως καὶ τῆς ζωῆς. Μόνον μέσον ὅπως ἐξακολουθήσωσι τὴν πορείαν αὐτῶν ἦτο νὰ βαδίσωσι παραλλήλως τοῦ ποταμοῦ, διὰ τινος ἐπικινδύνου ἀτραποῦ, ἀναρριχωμένης ἄνωθεν βαράθρων καὶ τοσοῦτον στενῆς ὥστε εἰς μόνος ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς. Ὁ κ. Λάνδορ ἀπεπειράθη τὴν κινδυνώδη διάβασιν.

«Αἰφνης, λέγει, ἐφθάσαμεν εἰς τι μέρος ἔνθα κατ' ἀνάγκην ἐσταμα-
τήσαμεν. Ἐνώπιον ἡμῶν ὑψοῦτο βράχος καθέτως κατερχόμενος μέχρι
τοῦ ποταμοῦ ὡς τεῖχος. Τὸ πλάτος αὐτοῦ δὲν ἦτο μείζον τῶν 12 ἢ 15
μέτρων. Πέραν αὐτοῦ ἐξηκολούθει αὐθις ἡ ἀτραπός. Τινὲς ἐκ τῶν Σόκας

εἶχον κτήματα πέραν τοῦ χείλους ἔνθα εὐρισκόμεθα καὶ ὅπως δύνωνται νὰ διέλθωσιν ἐπενόησαν τὸ ἐξῆς μέσον. Προσέδεσαν ἓνα ἐξ αὐτῶν διὰ σχοινίου, αὗτος δὲ αἰωρούμενος κατάρθωσε νὰ κοιλάνῃ δύο σειρὰς μικρῶν ὀπῶν. Ἡ ὑψηλότερον ἐκτεινομένη προωρίσθη διὰ τὰς χεῖρας, ἡ δὲ ἄλλη διὰ τοὺς πόδας. Οὐδεμία τῶν ὀπῶν εἶχε βάθος μεῖζον δακτύλων τινῶν. Ἡ πάντοτε κινδυνώδης αὕτη δίοδος ἐφαίνετο κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἀνυπέρβλητος, διότι ἡ πίπτουσα λεπτὴ βροχὴ εἶχε καθυγράνει τοὺς βράχους καὶ καταστήσει αὐτοὺς λίαν ὀλισθηροὺς. Ἐπρεπεν ὁμῶς ν' ἀποπειραθῶμεν τὴν διάβασιν ἀντὶ πάσης θυσίας. Οὕτως ἔλαβον ἀπόφασιν καὶ ἀνερριχήθην ἐπὶ τοῦ βράχου. Δὲν ἠδυνάμην νὰ στρέψω τὴν κεφαλὴν ὅπως ἴδω ποῦ ἔθετον τοὺς πόδας, διότι ἐτήρουν προσκεκολλημένον τὸ σῶμα ἐπὶ τοῦ βράχου ὅπως μὴ χάσω τὴν ἰσορροπίαν. Ἐθετον τὰς χεῖρας εἰς τὰς ὀπὰς ψηλαφῶν τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ βράχου διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν. Αἱ κοιλότητες ἦσαν τόσον ὀλίγον βαθεῖαι ὥστε μόλις μὲ συνεκράτουν. Τέλος ἐρθασα εἰς τὸ ἄκρον τοῦ τείχους τούτου καὶ ἔθηκα τὸν πόδα ἐπὶ τῆς ἀτραποῦ, ἣτις δὲν εἶχε πλεον τῶν 12 ἢ 15 ἑκατοστομέτρων πλάτος. Ὁ Σάνδεν Σίγκ μὲ ἠκολούθησε καὶ ἔφθασεν ὁμοίως εἰς τὴν ἀτραπὸν ἀνευ ἀπευκτέρου. [Βλ. τὸν προσηρημένον πῖνακα ΙΘ].

« Ὑπερβάντες οὕτως ὁροσειρὰς τινὰς, ἐξακολουθεῖ ὁ Λάνδορ, μὲ κινδυνώδεις συναντήσεις καθ' ὁδόν, ἐρθάσαμεν εἰς τὴν χλοερὰν πεδιάδα τῆς λίμνης Γκούνκνυς. Κατελύσαμεν δὲ εἰς ὕψος 5,018 μ. Τὴν πρωΐαν ἀναχωρήσαντες ἐκεῖθεν ἐφθάσαμεν εἰς ὠχυρωμένον τόπον, ὅπου εὐρόντες ἀντίστασιν ἠναγκάσθημεν νὰ ὑποχωρήσωμεν καὶ ἀνέβημεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Μαγιούμ, ὅτε παρετήρησα στρατιώτας ἐρχομένους ἐν καλπασμῷ πρὸς ἡμᾶς· τοὺς περιεμένομεν στερεῶ ποδί· ὁ ἀρχηγὸς τῶν τότε δεικνύων ἡμῖν τὴν πεδιάδα ἣτις ἐξετείνεται ὀπίσθεν τοῦ βουνοῦ ἐκραύγασεν· «*Εκεῖ εἶναι ἡ Λάσσα· σᾶς ἀπαγορεύω νὰ εἰσέλθῃτε*». Δὲν ἔδωκα οὐδεμίαν προσοχὴν εἰς τὰς διαμαρτυρίας του καὶ εἰσέδυσα εἰς τὸν ἱερώτερον τῶν ἱερῶν τόπων, εἰς τὴν χώραν τῆς Λάσσας! Κατέβημεν τάχιστα τὴν ἀνατολικὴν κατωφέρειαν τῆς στενωποῦ, ἐν ᾧ οἱ στρατιῶται μᾶς παρετήρουν μετὰ φρίκης, μᾶς ἠκολούθησαν διὰ τοῦ βλέμματός στιγμὰς τινὰς καὶ εἶτα ἐξηφανίσθησαν. Καὶ πάλιν ὁμῶς αἱ τροφαὶ μᾶς ἀπέλιπον, μετὰ μακρὰν δὲ ἀναζήτησιν συνηντήσαμεν τέλος στρατόπεδον ἐξ 80 σκηνῶν, ἔνθα οἱ Θιβετιανοὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν, πρὸς ἐκπληξίν μας, πολὺ καλῶς, μᾶς ἔδωκαν τροφίμα καὶ ὑπεσχέθησαν νὰ μᾶς πωλήσωσι καὶ ἵππους. Τὴν ἐπαύριον

πράγματι οί ἵπποι προσηνέχθησαν, ἐν ᾧ δὲ ἀνύποπτος καὶ ἄσπλος ἔκαμνον τὴν ἐξέτασιν ἐνὸς τούτων συνελήφθη αἰφνηδίως ἐκ τῶν νώτων ὑπ' ἀναριθμήτων ἐχθρῶν· ἀντίστην, ἐπάλαισα μετὰ τῶν δύο μου φίλων, ἀλλὰ βρόχος ῥιφθεὶς εἰς τὸν λαιμόν μου μὲ κατέστησεν αἰχμάλωτον.

«Τανύσαντές με κατὰ γῆς μὲ ἐμαστίγωσαν ἀνηλεῶς, καὶ ἄρ' οὐ ἀπώλεσα τὰς δυνάμεις μου καλῶς, μὲ περιεκύκλωσαν τετρακόσιοι στρατιῶται κεκρυμμένοι ἐκεῖ πλησίον, εἰς τὴν θέαν τῶν ὁποίων δὲν ἠδυνήθην νὰ καταστείλω περιφρονητικὸν μειδίᾳμα».

Τότε ἤρχισαν τὰ βάσανα τοῦ δυστυχοῦς ἐξερευνητοῦ· ἀποχωρίσαντες αὐτὸν τῶν ὁπαδῶν του τὸν ὠδήγησαν εἰς εὐρείαν τινα σκηνήν, ἐν ᾗ κατέλυεν ὁ διοικητὴς τοῦ τόπου Πόμπο, ὁπόθεν μετὰ πολλὰς ἐρωτήσεις ὠδηγήθη εἰς μεμακρυσμένην σκηνήν, ἐνθα καὶ θὰ εὕρισκε τὸν θάνατον, ἂν ἀπροσδόκητον συμβῆν δὲν τὸν ἔσωζεν.

«Ἦρχισε νὰ πίπτῃ βροχή, γράφει, καὶ οἱ Θιβετιανοὶ δεισιδαίμονες, ὡς ὅλοι οἱ ὄμαιμοί των, ἐφοβοῦντο νὰ ἐκτελέσωσι τὴν θυσίαν, ὅθεν καὶ μὲ ἐγκαθεῖρξαν εἰς τὴν σκηνήν τὴν ῥυπαρωτάτην ὅλων, ὅπου οἱ ρθεῖρες ἐπέπεσον πειναλέοι ἐπ' ἐμοῦ καὶ μὲ ἔκαμαν νὰ ὑποφέρω τὰς φρικτοτέρας τῶν βασάνων.

«Τὴν ἐπαύριον ὠδηγήθην ἐκ νέου εἰς τὴν σκηνήν τοῦ διοικητοῦ, ὅπου καὶ εἶδον τοὺς ὁπαδούς μου, ἀλλ' εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν· μόλις ἠδυνήθην νὰ τοὺς ἀναγνώρισω· τόσον ἦσαν παραμεμορφωμένοι ἀπὸ τὰς βασάνους καὶ τὰς κακώσεις τῶν ἀγρίων Θιβετιανῶν· ἐζήτησα ἀψηφῶν τοὺς κινδύνους νὰ τοὺς λυτρώσω ἀπὸ τὰς χειράς των, ὅτε ἐν ἀκαρεῖ ἠρπάγην καὶ προσεδέθην ἐφ' ἵππου τὸν ὁποῖον ἀμέσως περιεκύκλωσαν 30 ἵππεῖς. Τὸ ἐρίππιον ἐφ' οὗ ἐτοποθετήθη ἦν ξύλινον καὶ λίαν ὑψηλόν. Τὸ ἐξέχον ὀπισθεν μέρος αὐτοῦ ἔφερεν ὀριζοντίας πέντε ἢ ἑξ σιδηρὰς αἰχμάς, αἵτινες ὅτε ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ βασανιστηρίου τούτου διέσχισαν τὰς σάρκας μου. Ἦρχισαμεν δὲ τότε ἐν καλπασμῷ τὴν πορείαν, τῆς ὁποίας τέρμα ἦτο ὁ θάνατος.

«Καθ' ὁδὸν συνηντήθημεν μὲ 200 ἵππεῖς, οἵτινες συνηνώθησαν, καὶ τότε ἤρχισαν νέας βασάνους κατ' ἐμοῦ. Ἐζήτησαν ἀπὸ τὰς χειροπέδας μου σχοινίον, τὸ ὁποῖον ἔσυρεν εἰς ἵππεὺς ὀπισθὲν μου, ἐν ᾧ δὲ οἱ λαιποὶ συρίττοντες, ἀλαλάζοντες, ὠρυόμενοι ἐκάλπαζον μανιωδῶς, οὗτος προσεπάθει νὰ μὲ ἀνατρέψῃ σύρων μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις του, ἕως οὗ τὸ σχοινίον ἐκόπη καὶ ὁ ἄνθρωπος εὐρέθη κατὰ γῆς· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως». [Βλ. τὸν προσηρτημένον πίν. K].

«Δύο ἢ τρεῖς ἄνθρωποι μὲ ἀπέσπασαν τοῦ ἵππου μου καὶ μοὶ ἀνήγγειλαν ἀγρίως ὅτι ἐμελλον νὰ ἀποκεφαλισθῶ. Ὁδηγήθην εἰς τὸ μέρος τῆς ἐκτελέσεως ἀριστερᾶ τῆς εἰσόδου τῆς σκηνῆς. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἦτο κεκαρφωμένη τρίγωνος δοκός, εἰς τὴν ὁποίαν μὲ προσέδεσαν, σφίγγαντες τοὺς πόδας μου διὰ σχοινίων τόσον ἰσχυρῶς, ὥστε μοὶ ἐκοψαν βαθέως τὸ δέρμα. Εἷς δὲ ἐκ τῶν ὀπισθεν μὲ ἤρπασεν ἐκ τῆς κόμης, τὴν ὁποίαν εἶχον νὰ κόψω ἀπὸ 5 καὶ πλέον μηνῶν.

«Ἐνώπιον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐκτελέσεως Πόμπο ἴσταντο ἐν παρατάξει οἱ μυσαρώτατοι κακοῦργοι ἐξ ὅσων εἶδον· ὁ μὲν ἐκράτει κόπανον, δι' οὗ ἐθραυε τὰ ὀστέα τῶν θυμάτων, ὁ δὲ τόξον καὶ βέλη, ἕτερος ἀμφίστομον μάχαιραν καὶ ἄλλοι ἐπεδείκνυσον σειρὰν ὅλην φρικωδῶν ὀργάνων. Τρεῖς δὲ Λάμαι μουσικοὶ μὲ γιγαντιαῖον κέρας, κύμβαλον καὶ τύμπανον ἀπετέλουν ἐκκωφαντικὸν θόρυβον. Ταυτοχρόνως δὲ ῥάβδος σιδηρᾶ ἐθερμαίνετο εἰς τὴν πυράν.

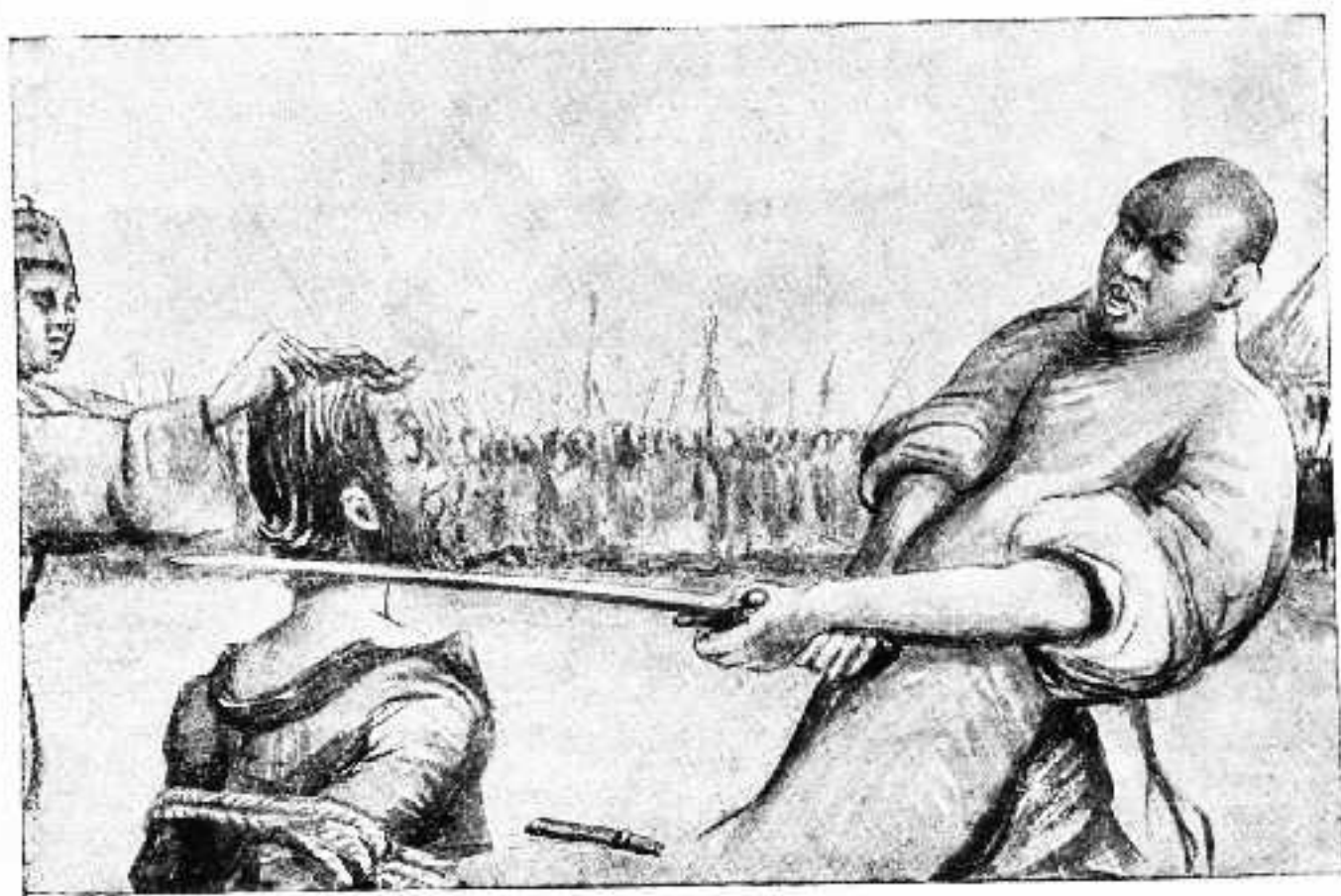
«Θὰ σοῦ καύσωμεν τοὺς ὀφθαλμούς», ἀνέκραξαν οἱ Λάμαι ἐν χωρῇ· καὶ ὁ Πόμπο συλλαβὼν ἀπὸ τῆς λαβῆς τὸν σίδηρον προχώρησε πρὸς ἐμέ. Τὸν παρετήρησα κατὰ πρόσωπον, αὐτὸς δ' ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν· ἐφαίνετο ἐνδιάζων πρὸ τοῦ ἔργου, ἀλλ' οἱ Λάμαι τὸν παρῴξυναν ἐναντίον μου.

«Ἦλθες εἰς τὴν χώραν ταύτην διὰ νὰ ἰδῇς;» ἐκραύγασεν ὁ Πόμπο· αἰδοῦ λοιπὸν ἢ τιμωρία σου». Προφέρων δὲ τὰς λέξεις ταύτας ὕψωσε συγχρόνως τὸν ἐρυθρὸν σίδηρον καὶ τὸν ἐκράτησε 3—4 ἑκατοστομ. ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἐξ ἐνστίκτου τοὺς ἐκλείσα, ἀλλὰ τὸ πῦρ ἦτο τόσον ἰσχυρόν, ὥστε ἡσθάνθην τὸν ἀριστερόν πρὸ πάντων ἐν στιγμῇ ἐξατμιζόμενον, ἰσχυρόν δὲ ἄλγος κατὰ τὴν ρίνα.

«Ὅταν ἤνοιξα τὰ βλέφαρά μου διέκρινα εἶδος ὁμίχλης ἐρυθρᾶς· ὁ ἀριστερός μου ὀφθαλμὸς ἐπόνει καὶ ἐσκοτίζετο, μόλις δὲ ἐβλεπον διὰ τοῦ δεξιοῦ· ἤκουσα δὲ τότε ἐν μέσῳ τοῦ πανδαιμονίου τῶν ὀργάνων καὶ τῶν ἀλαλαγμῶν τὴν τρομερὰν ὠρυγὴν «θάνατον, θάνατον!»

«Καὶ πρῶτον μὲν μοὶ ἐπέβαλον τὸν διὰ τουφεκισμοῦ· καὶ ὁ Πόμπο στηρίζας τὸ ὄπλον εἰς τὸ μέτωπόν μου ἔθεσε πῦρ εἰς τὴν θρυαλλίδα· ἀλλὰ τόσον ἦτο παραγεμισμένον, ὥστε ἐκτραπὲν ἐξέφυγε τῶν χειρῶν τοῦ δημίου, χωρὶς νὰ μὲ βλάψῃ, ὅπερ μὲ ἠνάγκασε μεθ' ὅλους τοὺς πόνους μου νὰ γελάσω· ὅχι ὁμῶς καὶ ἐπὶ πολὺ, διότι ξίφος ἀμφίστομον ἐφάνη τῶρα εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Πόμπο, εἰ καὶ οὗτος ἀποδίδων εἰς ὑπερφυσικὴν τινα δύναμιν τὸ προηγούμενόν του πάθημα ἐδίσταζε νὰ προχωρήσῃ.

ὠφελῆθεις ἐκ τῆς περιστάσεως διεκήρυξα, ὅτι ἂν μὲ ἐφόνευον θὰ ἀπέθνησκον ὅλοι τῶν αὐρίων — πρᾶγμα ἄλλως ἀναντίρρητον, ἀφ' οὗ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι θνητοί. Ἐροβήθησαν πρὸς στιγμὴν, ἀλλ' ὁ ἐρεθισμὸς ἦτο τοσοῦτος, ὥστε ὁ Πόμπο προχωρήσας μὲ ἤγγισε διὰ τῆς ἀκωκῆς τοῦ ξίφους του εἰς τὸν τραχήλον· εἶτα δὲ δι' ὅλων τῶν δυνάμεων του κατέφερε κτύπημα, τὸ δὲ ξίφος ἐπέρασεν ἐνοχλητικώτατα πλησίον τοῦ λαιμοῦ μου, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν ἐγγίσῃ. Ἐδοκίμασε καὶ ἐκ δευτέρου ἀπὸ τὸ ἀντίθετον μέρος, τὴν φορὰν ταύτην ἡ κοπίς ἐπέρασε χίλιστοκάμη μὲ τὸν διάβολον. Τὴν φορὰν ταύτην ἡ κοπίς ἐπέρασε χίλιστομετρά τινα μακρὰν τοῦ τραχήλου μου, ἀλλ' ὡς κατόπιν ἔμαθον, τὰ δυσά-

ρεστα ταῦτα γυμνάσια προηγούνται πολλάκις τῆς ἐκτελέσεως, ἥ δὲ κεφαλὴ πίπτει εἰς τὸ τρίτον κτύπημα.

«Μεθ' ὅλας ὁμως τὰς προτροπὰς τῶν Λαμῶν ὁ Πόμπο βλέπων τὴν ἀπάθειάν μου δὲν ἐπανελάμβανε τὸ ἔργον του, ἀλλ' ἤρκειτο νὰ μὲ παρατηρῇ μετὰ σεβασμοῦ καὶ δέους, ὡς ὃν ὑπερφυσικόν. Ἠναγκάσθησαν λοιπόν, διὰ νὰ μὴ χρονοτριβῶσι, νὰ ἐφεύρωσιν ἄλλας βασάνους πρὸς διασκέδασιν. Ἐν τῷ μεταξύ ἔφεραν καὶ τὸν ἐταῖρόν μου Μανσίγκ, ὁμοῦ δὲ μᾶς προσέδεσαν εἰς δοκοὺς καὶ διὰ περισστέραν χάριν περιέβαλον τοὺς τραχήλους μας διὰ κοινοῦ σχοινίου.

«Ραγδαία ἐπιπτεν ἡ βροχὴ· εἰμεθα κατεψυγμένοι, ἐνῶ συγχρόνως ἐρλεγόμεθα ὑπὸ πυρετοῦ. Τὴν νύχτα δὲ τοσοῦτον κατέστησαν τὰ μέλη

μου ἀναίσθητα, ὥστε ἐνόμιζον, ὅτι ἔφερον ζῶσαν κεφαλὴν ἐπὶ σώματος νεκροῦ.

«Τὴν ἐπαύριον ἐξήτασαν ἐκ νέου τὰς ἀποσκευάς μας, ἔθραυσαν τὰ ἐπιστημονικά μου ὄργανα καὶ ἀνεκάλυψαν χρήματα εἰς χρυσὸν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου μου, τὰ ὅποια ἰδιαιτέρως παρετήρουν. Ὅτε ὁμῶς προσεφέρθη νὰ τὰ χαρίσω εἰς τὸν Πόμπο διὰ τοὺς ἱερεῖς, δὲν ἐδέχθη, εἰπὼν, ὅτι οἱ ἱερεῖς εἶναι πλουσιώτατοι· τότε τῷ προσέφερον τὸ πυροβόλον μου συστήματος Μαρτίνι· ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸ ἐδέχθη, ἔνεκα λόγων τοῦ ὑψηλοῦ του ἀξιώματος, συγκινηθεὶς ὁμῶς διὰ τὴν προσφοράν μου μοὶ ἠὺχαρίστησε προσωπικῶς. Βλέπετε, ὅτι οἱ κακοῦργοι δὲν ἐστεροῦντο καὶ ποιάς τινας ἀβρότητας.

«Ἐν τούτοις διαφωνία ἐπεκράτει ἂν ἔπρεπε νὰ μὲ φονεύσωσιν ἢ ὄχι. Ἐσώθην δὲ ὡς ἐκ θαύματος ἢ μᾶλλον χάρις εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κατασκευὴν τῶν χειρῶν μου, καθότι οἱ δάκτυλοι ἦσαν συμπεφυκότες ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ συνηθούς καὶ οἱ δεισιδαίμονες Θιβετιανοὶ πιστεύουσιν, ὅτι ὁ ἔχων τοιούτους δακτύλους δὲν φοβεῖται ἀπὸ τίποτε· ἀμέσως διέκοψαν τὰς βασάνους καὶ μὲ ἐξαπέστειλαν μὲ τοὺς δύο μου ὀπαδοὺς κακῶς ἔχοντας εἰς τὰ σύνορα. Ὅτε δὲ εὐρισκόμεθα ἐγγὺς τῶν Ἰνδῶν, ὁ διοικητὴς τῶν συνόρων ἀπηγόρευσε τὴν διόδον διὰ τῆς εὐθείας καὶ μᾶς διέταξε νὰ ἀκολουθήσωμεν ἄλλην παλὺ μακροτέραν. Συνηθροίσθημεν τότε ἀπέλπιδες καὶ συγκεντρώσαντες τὰς ἀπολειφθείσας δυνάμεις μας προσεβάλομεν διὰ λίθων τοὺς συνοδοὺς μας· ἀπίστευτον πρᾶγμα! οἱ δειλοὶ οὗτοι στρατιῶται ὑπεχώρησαν παρακαλοῦντες ἡμᾶς νὰ μὴ ἀντιστῶμεν, διότι ἡ κεφαλὴ των θὰ ἐπιπτε. Τέλος μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ μόχθους ἠὺτυχήσαμεν νὰ πατήσωμεν πεπολιτισμένον ἔδαφος».

Ἐὰν ἡ ἐξερεύνησις τοῦ Λάνδορ δὲν ἔδωκεν ὅσα ἠύχετο ὁ τολμηρὸς ἐξερευνητής, ἔαν δὲν ἠδυνήθη μεθ' ὅλον τὸ θάρρος του νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὸ μυστήριον τὸ περικαλύπτον τὴν Λάσσαν, διηυκόλυνεν ὁμῶς τὴν ὁδὸν εἰς τοὺς μέλλοντας τάχιον ἢ βράδιον νὰ εἰσελάσωσιν εἰς τὰς ἀπολιτίστους ταύτας χώρας καὶ νὰ μὴσῶσιν αὐτάς εἰς τὸν πολιτισμόν.

[Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ Λάνδορ, *Voyage d'un Anglais aux régions interdites*].